

Letný dom, neskôr

Stein v zime konečne našiel dom. Začiatkom decembra mi zavolať, povedal iba „Čau“ a odmlčal sa. Aj ja som mlčala. Pokračoval: „Tu Stein,“ — „Viem,“ odvetila som a on: „Ako sa máš,“ a ja som odvrkla: „Prečo mi voláš,“ a vtedy povedal: „Našiel som ho.“ Nechápala som, o čom hovorí, preto som sa spýtala: „Čo si našiel?“ a on vzrušene odpovedal: „Dom! Našiel som dom.“

Dom. Spomenula som si. Stein a jeho reči o dome, vypadneme z Berlína, dom na vidieku, panský dom, statok, vpredu lipa, vzadu gaštany, nad hlavou obloha, brandenburské jazerá, pozemok s rozlohou najmenej štvrt hektára, rozložené mapy s poznámkami, celé týždne pátracích jász v regióne. Keď sa vrátil, vyzeral zvláštne a ostatní vraveli: „Čo tára. Z toho

nikdy nič nebude.“ Keď som Steina prestala vídať, vypustila som to z hlavy. A Steina tiež.

Mechanicky som si zapálila cigaretu, ako vždy, keď sa Stein objavil, lebo mi nič lepšie nenapadlo. Váhavo som sa opýtala: „Stein? Naozaj si ho kúpil?“ a on zakričal: „Áno!“ a v tej chvíli mu slúchadlo vypadlo z ruky. Nikdy som ho nepočula kričať. Potom sa ozval znova, no kričal ďalej, kričal: „Ty ho musíš vidieť, je neuveriteľný, úžasný, skvelý!“ Nespýtala som sa, prečo by som ho mala vidieť práve ja. Počúvala som, no chvíľu nepovedal nič.

„Čo práve robíš?“ opýtal sa napokon, znelo to skoro necudne a hlas sa mu trochu chvel: „Nič,“ odvetila som. „Sedím a čítam noviny.“ — „Vyzdvihnem ťa. O desať minút,“ vyhlásil Stein a zložil.

Dorazil už o päť minút a palec neodtiahol zo zvončeka ani potom, keď som mu otvorila. Povedala som: „Stein, je to otravné. Prestaň zvoniť,“ chcela som dodať, že vonku je nehorázna kosa, nemám najmenšiu chuť s tebou nikam vyraziť, vypadni. Stein prestal zvoniť, nahol hlavu, chcel niečo vysloviť, ale nedostal zo seba ani hláska. Obliekla som sa. Vyrazili sme, jeho taxík páchol cigaretami, kľukou som stiahla okno a vnorila som tvár do chladného vzduchu.

Vzťah so Steinom, ako to nazývali ostatní, patrilo už dva roky do minulosti. Netrvalo dlho a pozostával predovšetkým z našich spoločných jazd v jeho taxíku. V taxi som ho aj spoznala. Viezol ma raz na dáku oslavu, na diaľnici vložil do prehrávača kazetu s nahrávkou Trans-AM, a keď sme dorazili, povedala som, oslava sa predsa len koná niekde inde, a tak sme sa viezli ešte ďalej a on v istom okamihu vypol taxameter. Išiel so mnou až domov. Na chodbe si zložil igelitky a zostal u mňa tri týždne bývať. Stein nikdy nemal vlastný byt, so svojimi taškami sa presúval po meste a prespával raz tu, raz tam, a keď nenašiel nič, tak prenocoval v taxíku. Vôbec nevyzeral ako bezdomovec. Chodieval čistý, dobre oblečený, nikdy nepôsobil zanedbane, mal peniaze, pracoval, akurát nemal byt a možno ho ani nechcel.

Počas troch týždňov, keď Stein býval u mňa, sme sa vozili taxíkom po meste. Prvýkrát po Frankfurter Allee až na koniec a znova naspäť, počúvali sme Massive Attack, fajčili sme a jazdili po Frankfurter Allee hodinu hore-dolu, až kým sa Stein nespýtal: „Už chápeš?“

Hlava sa mi celkom vyprázdnila, cítila som únavu, dostala som sa do stavu zvláštnej nerozhodnosti, pred nami sa rozprestierala široká mokrá ulica a stierače kmitali na čelnom skle tam a späť. Na oboch stranách

stáli obrovské stalinské budovy, cudzie a krásne. Už to nebolo mesto, ktoré som kedysi poznala, teraz bolo sebestačné a ľudoprázdne, Stein povedal: „Ako vyhynuté monštrum,“ a ja som odpovedala, že mu rozumiem a úplne som prestala rozmýšľať.

Odvtedy sme takmer neustále jazdili v taxíku. Stein na každú trasu vyberal inú hudbu, pre vidiecke hradské Ween, do centra Davida Bowieho, pre široké aleje Bacha, pre diaľnicu výlučne Trans-AM. Skoro stále sme sa premávali po diaľnici. Keď napadol prvý sneh, Stein na každom odpočívadle vystúpil z auta, vybehol na zasnežené pole a tam pomaly, sústredene cvičil taekwondo, kým som so smiechom a hnevom nezakričala, nech sa okamžite vráti a pokračuje v ceste, lebo mi je hrozná zima.

Po istom čase som toho už mala dosť. Zbalila som mu tri igelitky a vysvetlila som mu, že nastal čas, aby si hľadal iné ubytko. Poďakoval sa mi a odišiel. Nasťahoval som ku Christiane, ktorá bývala podo mnou, potom k Anne, k Henriette, k Falkovi a neskôr k ďalším. So všetkými spával, tomu sa nedalo vyhnúť, bol celkom pekný, filmár Fassbinder by sa z neho určite nesmierne radoval. Bol pri všetkom. A zároveň nie. Nepatril k nám, a napriek tomu z dákeho dôvodu zostával pri nás. Vo Falkovom ateliéri pózoval ako

model, na Anniných koncertoch ňaťahoval káble, v Āervenom salóne počúval Heinzeho čítačky. Tlieskali v divadle, keď sme tleskali my, pil, keď sme pili a drogy bral spolu s nami. Chodieval s nami na žúry, a keď sme v lete vyrážali na cesty po ošarpaných, nahnutých domoch na vidieku, ktoré čoskoro všetci pokúpili, pridával sa k nám, spolu sme na hnilych plotoch pozorovali nápisy: „Berlínčania, vypadnite!“ Sporadicky si bral niektorého alebo niektorú z nás so sebou do postele a sporadicky sa niekto tretí prizeral.

Ja nie. Neopakovala som po ostatných. Môžem povedať — nebola som taká. Vôbec som si nevedela spomenúť, ako sa to celé stalo ani aký bol vlastne so Steinom sex.

Posedávali sme vonku v záhradách a v domoch ľudí, s ktorými sme nemali nič spoločné. Žili tam robotníci, drobní sedliaci, voľnočasoví záhradkári, ktorí nás neznášali a my sme neznášali ich. Domácim sme sa vyhýbali, už len pomyslieť na nich nás umáralo. Nehodilo sa to. My sme im kradli pocit uzavretej komunity, zohyzďovali sme dediny, polia a dokonca nebo, uvedomovali si to a vytáčal ich náš pohyb ako z filmu *Easy Rider*, naše ohorky od jointov v kvetinových záhonoch ich predzáhradiek a naše prípitky. Lenže my sme tam napriek všetkému chceli tráviť čas. V domoch sme strhávali tapety, vyhadzovali

všetko možné aj nemožné, vlastne, robil to Stein; my sme sedeli v záhrade, pili víno, v komáríoch rojoch sme zízali na skupiny stromov a rozprávali sme sa o režisérovi Castorfovi, divadelníkovi Heinerovi Müllerovi a o ďalšom alkoholickom zrútení spisovateľa Wawerzineka vo Volksbühne. Keď si Stein odrobil svoje, posadil sa k nám. Nemal čo povedať. Dali sme si LSD a on si vzal spolu s nami. Toddi sa vypoťácal do večerného prítmnia a pri každom dotyku blúznil dačo o „modrej“, Stein sa prehnane veselo smial a mlčal. Nikdy sa nenaučil náš chytrácky, neurastenický, drbnutý pohľad, hoci sa oň usiloval; väčšinou sa na nás díval, akoby sme vystupovali na javisku. Raz som sa s ním ocitla sama zrejme v záhrade Heinzeho domu v Lunowe, ostatní odišli na speede obdivovať západ slnka. Stein spratával poháre, popolníky, fľaše a stoličky. Zvládol to. Zanedlho nezostala po hosťoch ani stopa. „Dáš si víno?“ spýtal sa a ja som odvetila: „Áno,“ mlčky sme popíjali, fajčili a on sa usmial vždy, keď sa nám stretli pohľady. A to bolo všetko.

Pomyslela som si: „A to bolo všetko,“ keď som teraz znova sedela vedľa Steina v taxíku a mierila v poobedňajšej premávke po Frankfurter Allee smerom do Prenzlauer Bergu. Bol hmlistý a studený deň, vo vzduchu poletoval prach, vedľa nás sa mihali plešatí, prihlúpli, unavení šoféri, ktorí ukazovali

prostredníky. Fajčila som jednu od druhej a pýtala som sa sama seba, prečo práve ja musím teraz sedieť vedľa Steina, prečo zavolať zrovna mne — azda som preňho stelesňovala začiatok tohto príbehu? Alebo sa Anne, Christiane alebo Toddimu nedovolal? Nikto z nich s ním nechcel ísť? Prečo som sa s ním viezla ja? Na odpoveď som neprišla. Vyhodila som z okna ohorok a ignorovala komentár šoféra vo vedľajšom pruhu; v taxíku som sa drkotala od zimy. „Pokazilo sa ti kúrenie, Stein?“ Stein neodpovedal. Prvýkrát po dlhom čase sme spolu znova sedeli v aute, ohľaduplne som sa spýtala: „Aký je to dom, Stein. Koľko si zaň zaplatil.“ Stein nesústredene pozeral do spätného zrkadla, jazdil na červenú, neustále menil pruhy, cigarety fajčil po úplný koniec, až po rozpálené pery. „80 000,“ odvetil. „Zaplatil som zaň 80 000. Je pekný. Uvidel som ho a vedel som — to je on.“ Na tvári mal červené škvrny, a keď nedal prednosť autobusu, plochou dlaňou udieral na klaksón. Spýtala som sa: „Kde si nabral 80 000 mariiek?“ krátko na mňa uprel zrak a odvetil: „Kladieš nesprávne otázky.“ Rozhodla som sa nepovedať už ani slovo.

Vyšli sme z Berlína, Stein opustil diaľnicu a pokračovali sme na medzimestskú vozovku, keď začalo snežiť. Ako vždy počas jazdy v aute padla na mňa únava. Pozorovala som stierače, civela do rozvíreného snehu,

ktorý sa na nás valil v koncentrických kruhoch, spomínala som na jazdy autom so Steinom pred dvoma rokmi, na zvláštnu eufóriu, letargiu a odcudzenie. Stein spomalil a sporadicky sa na mňa zahľadel. Spýtala som sa: „Autorádio ti už nefunguje?“ Usmial sa a odvetil: „Jasné, že áno. Nevedel som... že to máš ešte rada.“ Zagúľala som očami. „Samozrejme, že áno!“ Vsunula som do prehrávača kazetu s Callasovou, Stein na ňu dvadsaťkrát po sebe nahral tú istú Donizettiho áriu. Zasmial sa. „Ešte si to pamätáš.“ Callasová spievala vysoko aj nízko, Stein zrýchľoval a spomaľoval, rozosmiala som sa spolu s ním a on sa na okamih dľaňou dotkol mojej brady. Jeho pokožka ma nezvyčajne pichala. Ale čo je zvyčajné, napadlo mi a Stein povedal: „Vidíš,“ a ja som vedela, že to ihneď oľutoval.

Za mestečkom Angermünde odbočil z hradskej a pred príchodom k jednopodlažnej budove zo šesťdesiatych rokov zabrzdil tak prudko, že som hlavou vrazila do čelného skla. Sklamane a znepokojene som sa opýtala: „Toto je ono?“ a Stein sa radoval, kĺzal sa po zamrznutom betóne a zároveň prehnane gestikuloval smerom k žene v kuchynskej zástere, ktorá sa zjavila vo vchodových dverách. Na halenu sa jej driapalo bledé zúbožené dieťaťko. Kľukou som otvorila okno a začula som, ako žoviálne srdečne volá: „Pani An-

derssonová!“ — vždy som nenávidela spôsob, ako vychádzal s ľuďmi tohto typu — videla som, ako natiahol ruku na pozdrav, no ona mu ho neopätovala a namiesto dlane mu podala mohutný zväzok kľúčov. „Ket mrzne, foda nefunguje,“ povedala. „Prírod je kaput. Šak prút bude o týden zapatý.“ Dieťa pri zástere sa rozplakalo. „To nič,“ odpovedal Stein, zamieril späť k autu, zastal pred mojím otvoreným oknom a elegantne i obscénne krútil panvou. Vyhlásil: „Come on baby, let the good times roll.“ Odvetila som: „Stein, už stačí,“ uvedomovala som si červeň na svojej tvári, dieťa sa pustilo zástery a udivene sa vybralo k nám.

„Kedysi tam bývali,“ vysvetlil Stein, keď motor znova naskočil; vycúval na hlavnú, snežilo hustejšie, obrátila som sa a zbadala som ženu a dieťa v osvetlenom rohu dverí, ale potom sa dom stratil za zákrutou. „Hnevajú sa, lebo sa odtiaľ pred rokom museli vysťahovať. Ja som ich nevyštvál, to majiteľ z Dortmundu. Ja som dom iba kúpil. Pre mňa za mňa tam ešte pokojne mohli zostať žiť.“ Ľahostajne som povedala: „Ale sú hrozní,“ a Stein namietol: „Akože hrozní,“ a hodil mi zväzok kľúčov do lona. Spočítala som ich, dvadsaťtri celkom maličkých aj veľmi veľkých, všetky staré a výborne padli do ruky, polohlasom som si mrmlala: „Kľúč od stajne, kľúč od podkrovia, hlavné dvere, stodola, od parádnej izby, od kravína, od schránky,

od pivnice, od záhradnej brány,“ a zrazu — celkom mimovoľne — som Steina pochopila, jeho nadšenie, radosť a horúčkovitosť. Povedala som: „Fajn, že tam ideme spolu, Stein,“ a on sa vyhol môjmu pohľadu a povedal: „V každom prípade z verandy vidno, ako za kostolnou vežou zapadá slnko. Za Angermünde nasleduje Canitz a v Canitzi stojí dom.“

Canitz vyzeral horšie ako Lunow, horšie ako Templin, dokonca horšie ako Schönewalde. Sivé, učupené domčeky po oboch stranách krivolakej vozovky, mnohé okná zatlčené, nikde nijaký obchod, pekárň ani hostinec. Chumelica zosilnela. „Je tu priveľa snehu, Stein,“ povedala som a on odvetil: „Iste,“ akoby sneh kúpil spolu s domom. Na ľavej strane ulice sa vynoril prekvapivo pekný dedinský kostol, červený, s okrúhlou zvonnicou, a Stein začal vydávať svojrázny zvuk, akýsi bzučivý popevok, ako mucha, keď v lete naráža do zatvoreného okna. Zabočil autom na úzku priečnu cestu, zabrzdil, v tej istej sekunde empatickým gestom zdvihol ruky z volantú a povedal: „To je on.“